

Учѣте ся брати мои
Думайте читайте

И чужому научитесь
Своего не цурайтесь.

С В О Б О Д А

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рѣчь III.

Шамокінъ, Па. Четвергъ 24-го Жовтня 1895.

Число 33.

Шамокінъ 24. жовтня

Черезъ нашу байдужность мы ще позаду.

Дальше.

Какъ знайшовъ ся мѣжь нами одень або два що знала де що по англійски, то такихъ слухали и робили те, що ти зарядили. Въ концѣ пріішли до того переконаня, що одна тільки дорога, по котрой можуть выйти зъ свого прикрого положеня: робити такъ якъ другі роблять то есть: дати познати ся свѣту, що и Русины не зѣ лѣса, але суть хрещеніи люди, якъ другі. И водѣ того часу стали себѣ и наші братя лучити ся въ братства, брали участь въ публичныхъ выступленияхъ, показали що ихъ е не мала горстка, и тымъ робомъ почали глядѣти гнобителѣ на Русинѣвъ уже поважно — особенно наколи при даной нагодѣ переконали ся о силѣ руского кулака. Но на томъ не кончивъ ся рускій патриотизмъ мучениковъ эмигрантовъ, що заложили братства, они тодѣ познали, що имъ треба и своей церкви. Взаємна любовь, сильна вѣра на богу помѣчь и не похитне переконане, що сильна воля усе пережме — все тоє крѣпило, одушевляло малу громадку шенандорскихъ патриотѣвъ, наколи повзали спасительну гадку построити у себе першу руску церковь на сей вольной землі. Они не зважали на се, що ихъ мале число, ихъ не страшило, що буде треба богато гроша на сю святую цѣль; они не зважали на проклятя яки сыпались изъ казальницъ польскихъ, словацкихъ и айришскихъ костелѣвъ.

Вооруженный русский свою упертостью, свою терпеливостью, загрѣтый пламенною любовью до всего того що руске, что его власне, что его родне, непоколебимый во своей вѣрѣ на помѣчь богу и на власныи силы, наче вѣковѣчныи **Вскризь**, не устращаемо прямоувавъ до своей цѣли и въ Шенандорѣ збудовано церковь, а трираменный крестъ

на чудо засѣ въ мѣжь черными горами....

Сподѣване сповнило ся, повзята мысль-думка въ дѣло воплотилась, задушевной бажаня, заходы, труды, мольбы, терпѣнныя, невспуница праця тыхъ, що днесъ, або вѣчнымъ спочивають сномъ засыпаніи у майнахъ живцемъ, або умершихъ подѣ операцийнымъ ножомъ докторѣвъ, або почившихъ въ Бозѣ и похованныхъ на родномъ цвинтарі — увѣличались бажаннымъ усѣхномъ на славу Бога и честь руского имени.

Такъ славно довершене дѣло малой громадки шенандорскихъ патриотѣвъ на початкахъ руской эмиграции, зробила великие вражде на всѣхъ Русинѣвъ и выкликала великий подвигъ у тыхъ, що старались всѣма печельными силами перешкодити Русинѣвъи щобъ той въ своей церкви и по своему не хваливъ Бога вольными устами на вольной землі.

Звѣстка про сю славу подѣю, котрой батькомъ бувъ мирный рускій патриотизмъ а мати горяча любовь до питомого, до родного, скоростію блискавки рознеслась по всѣхъ закуткахъ, де опинились були рускій эмигранты.

Весела вѣсть: що есть въ Америкѣ руска церковь, збудована старанемъ и трудомъ русскихъ галицкихъ майперѣвъ, далеконоснымъ водбилась ехомъ о пенсильваньскіи горы и гора горѣ на крылахъ вѣтру передавала ту благовѣсть такъ, що та новина луною водбилась о розлогіи береги синихъ водѣ атлантика а той на своимъ бѣломъ хребтѣ перенѣсъ ю у старыи край. Векда почалась будувати рускій церкви Ото який колісь вѣявъ духъ руского патриотизму мѣжь нашими родимцами въ початкахъ руской эмиграции, ото яка сильна любовь вазала ихъ, ото що за крѣпка вѣра въ свои власныи силы перебувала въ благородныхъ душахъ, ото яке щироруске сердце билось подѣ черною рубахою нашихъ майперѣвъ!..

Дальше буде.

Чижъ мы не Американцы?

Рѣчь ясна, что мы Американцы, бо на Американьской земли жимо, тай амер. хлѣбъ ѣмо, тай американьскими долларами, навѣтъ наші дѣти бавлять ся, хоть они голѣсенъкій, якбы ихъ Г. Богъ вчера на свѣтъ сотворивъ. Такъ есть мы Американцы для того, щобъ американьского доллара высылати до старого краю и тамъ въ линку жидѣвску его встромити. На то мы Американцы! Мы еще Американцы и на то, щобъ за того доллара купити кекъ пива и кварту виски и спити ся, якъ не божи сотворѣнны. Мы розумѣмо, что се

воля въ Америкѣ: то таке: нема старосты, жандарма, анѣ полицая, анѣ войта — анѣ ексекютора податкового, анѣ пана економа зо двора — однимъ словомъ: нема вѣякой вражной силы! Ту есть воля и вже. Одже треба той волѣ уживати. А якъ уживати — такъ, якъ хто то розумѣе. Нашъ чоловікъ розумѣе, что вольно ему газдынни не заплатити, въ котрой вѣнь на бордѣ. Она бѣдна водѣ пейды до пейды шуровала ему плечѣ, прала бѣлизну — чорну, якъ саджа, бо каже, встыдно, щобъ мой бордангеръ выйшовъ въ недѣлю не „шумно“ помѣжь люде. А нашому чоловікѣ ви вольно втѣчи водѣ той газдынѣ на инший плейзъ и не заплатити тыхъ колька тяжко запрацьованихъ долларѣвъ. Се воля американьска въ понятію нашего чоловіка. Вольно нашему чоловікѣ такожь не заплатити въ сторѣ, або въ салонѣ. Набере неборачичко на книжку тай потѣмъ втѣкъ на другий плейзъ, тай поминай, якъ звали. Вольно нашему чоловікѣ впити ся и вылати ся по улиці, а водтакъ переспати въ арештѣ и заплатити за ноцлѣгъ \$5.00. Се воля американьска. — Се все вольно! Але не вольно нашему Русинѣвъи бути правдивымъ Американцемъ — бути джентельменомъ.

Не вольно намъ бути джентельменами, ось хоть бы въ церквѣ. Зачнѣмъ таки

водѣ церкви. Наші люде мають церкви въ Америкѣ такъ само, якъ и другі народности. Нема на свѣтѣ больше церквей, якъ въ Америкѣ. Прим. Mt. Carmel — мале мѣстечко, числеть ледви 12 тысячокъ мешканцѣвъ, а мае 14 церквей рѣжныхъ конфесій. Се рѣчь зовсѣмъ природна. Рѣжній, прерѣжній народности наплыли въ одну мѣсцевѣсть, тай кожда народность для себе збудовала церковь. Тай и наші Русины собѣ збудовали. Нѣчого казати: церковь, якъ у людей — але чи люде, якъ у людей? Дежь тамъ! Нашъ чоловікъ нѣмъ зайде до церкви, то мусѣтъ собѣ ще троха постояти коло церкви, а оперши ся на плѣтъ, цигаро въ губѣ и балакае съ кумомъ нѣсенѣтничѣ. Сяде собѣ навѣтъ на камени биля церкви и такъ купками розмовляють! А Американцы переходятъ тай дивлять ся — тай дивуютъ ся. Що се за народъ, что се за церковь питають. Бо Американецъ, якъ йде до церкви, то йде красно убраный, зъ цѣлою родиною — сѣдае въ лавку, а по скѣнченю богослужения снова чомно вертае домѣвъ. А наші люде, якъ вѣдѣтъ вертають зѣ церкви!

Рѣдко йдутъ боками — все серединою улицѣ, великими громадами — тай ще покрикують собѣ: Чекай Василю, чекай Марино, бо змістую кару, якъ не заждешь! Чижъ се по Американьскіи! Се только смѣхъ для Американцѣвъ.

А нема вже дѣтше, якъ наші люде заховуютъ ся на тренахъ. Щобъ богато не говорити наведемо мы примѣръ, якого бувъ свѣдомъ одень зъ нашихъ священниковѣвъ.

Невеличка громадка нашихъ людей выбрала ся въ дальшу дорогу — здае ся, до Пілсбурга. Тай йдутъ собѣ наші люде, здорово йдутъ. На щасте посадовились въ „smoking car“, конче шукують третей класы, тай розложились тамъ таборомъ. Не дивниця, що годѣ, курити цигара не вольно де инде, але и жен-

щины наші всадились въ ту кару и байдуже имъ, що ихъ муцины подкуркують. А се не практиковано въ Американьскомъ свѣтѣ. Женщина нѣколи не зайде до „smoking car“ — але наша Марунька зайшла, бо тамъ кумъ Петро мають виску. И поійшла виска чергою. Було еи досѣтъ, але наші проворныи Рутенцы не въ тѣмъ биті. Они йдутъ въ далеку дорогу, одже треба ще конче кварту виски приспорити. Стоить тренѣ, на одной стациі, 10 минутъ, одже высылають одного по виску до поблиьского салону — кождый давъ по 10 цт. Чекають, чекають, нема товариша. Забаривъ ся неборачичко, невно смаковавъ, чи добра? Тренѣ рушивъ, йде, не пытае. Mister Conductor, stop, stop, hier one man, кричатъ проводаръ, старыи Американецъ. All right, John, сказавъ кондукторъ, а тренѣ выхромъ помчавъ ся ся въ даль, а нашъ чоловікъ лишивъ ся зъ вискою! Але не зле му було! Якъ водтакъ рахували наші люде, що вѣнь зо складки мавъ цѣлу кварту виски, а се чейже забавило его до слѣдующого трену. И такъ поведать ся наші люде передавъ лицею цивилизованого свѣта. Осъ такъ понимаютъ они волю въ Америкѣ. Не пишемъ сего до нашихъ людей, что читають „Свободу“, але до тыхъ, до котрыхъ свѣтло не заходитъ. Найже тоті, у котрыхъ ясно въ головахъ несуть науку для темныхъ, незрчихъ, бо станемо посмѣховискомъ у чужихъ — а якъ довѣдають ся чужіи, что мы Русины, то все скажутъ: **Рабъ Русинѣвъ.**

СПРАВЫ СОЮЗА

Приступили слѣдуючі новіи

Члены:

AUDENRIED, PA.

Число въ годѣ книгъ:

1. Василь Петро	245
2. Качуга Андрей	246
3. Брудякъ Василь	248
4. Хонкиль Михаилъ	247
5. Габурчакъ Раборъ	247

OLYPHANT PA.

6. Нышь Афтавъ	265
7. Савко Иосифъ	265

MT. CARMEL PA.

8. Горашакъ Илько	268
9. Паракшиъ Андрей	268

Несторъ Дмитровъ
секретаръ.

Н. RONNEHEIMER

South East Corner Sunbury and Shamokin Str.
SHAMOKIN, PA.

Найбольшій склад на цѣле мѣсто прерожного рода убранны такъ для старшихъ, якъ и для дѣтей. Особливу увагу звертаемо на убраня зимові, котрыхъ велику скѣлькѣсть спровадивъ сими днями зъ найпершихъ фабрикъ американскихъ. Цѣны нечувано низькі, товары добрі — услуга чемна и ретельна.

Такожъ пославъ гроші до старого краю, дуже дешево и черезъ найлѣпші банки.

Продає піфарты на найлѣпші кораблѣ и по дуже дешевыхъ цѣнахъ.

Д-р. Ф. Ж. МЕЕК,
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
103 Shamokin, str.

Одинокій лѣкаръ, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякі хоробы совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особливо незрѣванный лѣкаръ въ справахъ положничихъ. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

НАЙСТАРША, НАЙЛУЧША, НАЙСЛАВНѢЙША АПТИКА

єсть безперечно

T. R. CLARKSON & CO.
Cor. Shamokin & Sunbery str.
SHAMOKIN, PA.

Всѣ докторы мѣжъ котрыми и Д-ръ Миколайчикъ шлють свои рецепты и поручають вѣзмъ тую аптику, де всѣ лѣки приготавлиють ся совѣстно.

Dr. JOHN SZLUPAS,
Office: 421 Penn Ave
Telephone: 1613.
SCRANTON, PA.
АПТИКА СЛОВЕНСКА.

Лѣчить всякі хоробы въ короткомъ часѣ и успѣшно. Поручаемо сего доброго лѣкара нашимъ братьямъ Русинамъ.

THE LYNDBURST,
Shamokin Str.
РУСКА РЕСТАВРАЦІЯ.

Єремъ Лучковецъ
Иванъ Сѣнора

Мають завсѣгда дуже смачни на способъ краєвѣй прилажени снѣданя, обѣды и вечерин, тепли и зимни перекуски (lunch), пиво, горивкѣ, вина, лѣкеры найлѣпшого гатунку.

Услуга пильна и солѣдна.
Памятайте на своихъ!

ЮЛЯНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ
Гаврилъ Малнякъ

Гуртовный складъ (Wholesale)

20 Market str.
SHAMOKIN, PA.

Мають завсѣгда на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвкахъ зъ наилучшихъ броварѣвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку

Братя! заставляйте у своихъ.

O. MURDZA & BRO'S.
O. МУРДЗА и БРАТЬ.
46. Second str.
MT. CARMEL, PA.

Только одень рускій штортъ на цѣле мѣсто. Всякі товары найлѣпшого сорта. Услуга точна. Ковѣ, якъ каты.

Купуйте люде у свого. же часъ попусти жидовъ.

РУСКІЙ КОМ. ШТОРЪ
727 Commerce str.
SHAMOKIN PA.

Манажеры:

Михаилъ Лабовскій
Михаилъ Колодѣй

Всякі товары найлѣпшого сорта, дуже тунѣ

Родимці! не спомогайте жидовъ, але своихъ братѣвъ!

J. WOKOWSKI
ПРЕДПРИЄМЦЯ ПОХОРОНѢВЪ.

300

PEARL and MULBERRY str.
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

PETRO SERAFIN
Петро Серафинъ
424 Shamokin Str.

Рускій готель.

Має пиво, віску и всякі другі здорові напитки. Готель чистенькій, услуга порядна, честна и солідна.

Вже часъ погинути чужихъ, а себе самихъ підпомагати!

LEADER & HAMILTON
напротиъ Рединського дыпа
SHAMOKIN, PA.

Великій складъ сукна найрѣжнороднѣйшого гатунку на убраня такъ для женьщинъ, якъ и мужчинъ. — Котра женьщина хоче мати красну сукню нехай выбереє собѣ матерію у Лѣдра и Гамильтона, а не пожалує.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТЪ ПА.
Подъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патриоты. Есть се наилучше заосмотренный зѣ всѣхъ штортѣвъ во всѣ потребный товары и всякого рода по якъ найтатывшій цѣнѣ.

Кождый тамошний Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патриотомъ, найспѣшитъ до своего руского штору. Особенно нашъ гадздынѣ най йдутъ громадно. Нащо Юськовѣ, Шмульвѣ помагати? Идѣть до своего.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лигайского дыпа въ
Mt. Carmel, Pa.

Поручає любымъ краянамъ свой добре заосмотренный
ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и цыгары найлучшого сорта.

Танный и выгѣдныи ночлегъ

Снѣдане, обѣды и вечера все свѣже, смачне и дешеве

Попробуйте

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)

415 Shamokin Str.
въ **ШАМОКИНЪ ПА**

Поручає мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю свой богатый складъ всякого рода викуталѣвъ и майнерскихъ зваридѣвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овощи
Зеленина и сушенина.

Е чернушка,
Е петрушка.

D. SALEY
136, Morris str.
JERSEY CITY N. J.

Продає книжки рускі: **ПОЛТВОСЛОВЫ, БІБЛІЯ, ЖИТЯ СВЯТЫХъ**, всякі популярны научны брошюры и другі рускі книжки.

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA.

ФАБРИКАНТЪ
Прапорѣвъ (фаянъ)
Хоругѣвъ, Одзнакѣвъ
Шасѣвъ, Шапѣкъ для Братствъ

Фана для парады зъ найлѣпшого едбаву; чотыри и пѣвъ черезъ шесть и пѣвъ стѣпъ со всѣма приборами \$25, и 26.75

Цраноры больші зъ найлѣпшою матерію по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

В. Н. MORGAN
9 W. Centre Str.,
SHENANDOAN, PA.

JOSEPH WALLISCH
(Йосѣфъ Валъшъ)
212 Lincoln Str.
SHAMOKIN, PA.

Найлѣпшій, найсоліднѣйшій и найтаньшій кравецъ на цѣле мѣсто.

Робить дуже ладно убраня нови, на весѣля, недѣлѣ, свята и на будни дни. Кто разъ у него купить убраня, певно итѣло до другого крапца не зайде. бо такъ полюбать его роботу, що и другому ще порадить зайти до него.

Спробуйте краєне, а не пожалуєте.

JOHN GLOWA,
EXSELSIOR, PA.

Одинокій штортъ на цѣлый Exelsior **ИВАНЪ ГЛОВЫ** — Вже его не потребуємо захвалювати, бо кождый неводѣннѣ его знає, а хто ещѣ не знає, най зайде и купить, а певно не пожалує. —

LIACHOWICZ & FEINBERG
(Ляховичъ и Файнбергъ)
125 Shamokin str.
SHAMOKIN, PA.

Польско-литевскій zegarmістры и ювілєры.

Всякі направи zegarkѣвъ выконують точно, тань и въ короткомъ часѣ. Обручки слѣбни, якъ хто купує достаетъ въ подарунокъ гарный будзѣкъ.

Стѣнны zegary дають на выплатѣ.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury Str.
SHAMOKIN, PA.

Великій складъ всякого рода убранны для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякі другі рѣчи того рода въ найлѣпшомъ гатунку, въ низькихъ цѣнахъ.

I. V. YOUNG,

Кандидатъ на шерифа зъ партіи демократичной. Чоловѣкъ честный, совѣстный; насъ Русинѣвъ буде у всѣхъ справахъ подпирати. Радимо нашимъ братьямъ горожанамъ американскимъ **що бы всѣ, якъ одинъ мужъ голосовали на сего чоловѣка.**

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердце май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ лютерію не грайте, только грѣшъ падѣтъ
Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скинтесь по центови Се не забувайте! Буде зъ васъ.